

Jakt och viltvård

Ämnet jakt och viltvård behandlar hållbar förvaltning av viltstammar. En strategisk viltförvaltning tar hänsyn till ekologiska såväl som ekonomiska värden och bidrar till ett långsiktigt hållbart skogs- och viltbruk. I ämnet jakt och viltvård behandlas viltvård och förvaltning av vilt samt viltets biologi och livsmiljö. I ämnet behandlas också olika jaktmetoder samt livsmedelshantering och livsmedelshygien.

Ämnets syfte

Undervisningen i ämnet jakt och viltvård ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper för yrkesarbete inom viltvård och viltförvaltning. En hållbar viltförvaltning bygger på förståelse av skogen som ekosystem och samspelet mellan natur och människa. I undervisningen ska eleverna därför ges möjlighet att utveckla kunskaper om växter, djur och ekologiska samband i olika biotoper samt om skogens och jordbrukslandskapets olika värden och hur dessa kan samförvaltas och utvecklas.

Undervisningen ska leda till att eleverna utvecklar förmåga att inventera viltbestånd samt planera och genomföra viltvårdande åtgärder. Genom undervisningen ska eleverna också ges möjlighet att utveckla kunskaper om jaktvapen, ballistik och skytte samt förmåga att genomföra arbetsuppgifter inom jakt och jaktledning på ett yrkesmässigt, etiskt och säkert sätt. Undervisningen ska även bidra till att eleverna utvecklar förmåga att tillvarata och hantera livsmedel i samband med jakt. Vidare ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om lagar och andra bestämmelser som gäller viltförvaltning och jakt.

Genom fältstudier och ett undersökande arbetssätt ska eleverna ges möjlighet att studera växter och djur samt djurs naturliga beteenden och livsvillkor. Genom praktiska övningar ska eleverna ges möjlighet att tillämpa arbetsmetoder och tekniker i skog och mark.

Undervisningen i ämnet jakt och viltvård ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

- Kunskaper om djur och växter i olika biotoper samt om viltvård och hållbar viltförvaltning.
- Förmåga att utföra arbetsuppgifter inom jakt och viltvård på ett ergonomiskt, etiskt och säkert sätt samt att använda och vårda utrustning.
- Kunskaper om lagar och andra bestämmelser inom området.

Nivåer i ämnet jakt och viltvård

- Nivå 1, 100 poäng.
- Nivå 2, 200 poäng, som bygger på nivå 1.
- Nivå 3, 100 poäng, som bygger på nivå 2.

Nivå 1, 100 poäng

Nivåkod: JAKT1000X

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet jakt och viltvård på nivå 1 ska behandla följande centrala innehåll:

Hållbar viltförvaltning

- Vanliga svenska viltarter, deras behov och naturliga beteenden.
- Växter och djur i olika biotoper samt artkännedom.
- Viltskador på skog och produktionsgrödor samt förebyggande åtgärder.
- Jakt och jaktmetoder samt jaktens historiska utveckling i Sverige.

Arbetsuppgifter

- Tolkning av viltvårdsplaner.
- Metoder för inventering av vilt.
- Viltvårdsåtgärder, till exempel anläggning av viltåkrar och planteringar, halvfällning av asp samt stödutfodring.
- Tillverkning av redskap och anordningar som används inom jakt och viltvård, till exempel jakttorn, fällor och utfodringsautomater.
- Användning av tekniska hjälpmedel, däribland optiska riktmedel.
- Jaktvapen och ammunition, deras konstruktion och användning.
- Övningsskytte samt säker hantering av jaktvapen och ammunition.
- Tillvaratagande av fällt vilt.

Arbetsmiljö, säkerhetsfrågor och bestämmelser

- Arbetsmiljö, ergonomi och säkerhet i samband med jakt och viltvård.
- Första hjälpen.
- Etiska ställningstaganden i samband med jakt och viltvård.
- Lagar och andra bestämmelser som gäller jakt och viltvård, till exempel jaktlagstiftning och miljölagstiftning.

Nivå 2, 200 poäng

Nivåkod: JAKT2000X

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet jakt och viltvård på nivå 2 ska behandla följande centrala innehåll:

Hållbar viltförvaltning

- Svenska viltarter, deras utbredning samt faktorer som påverkar viltstammarnas utveckling.
- Växtarter och djurarter i olika biotoper samt viltets roll i ekosystemen.
- Vanliga sjukdomar och skador hos vilt.
- Viltförvaltningens betydelse för jord- och skogsbruket.

Arbetsuppgifter

- Viltvårdsplanering och dokumentation innefattande viltinventering, beskrivning av åtgärder samt ekonomiska kalkyler.
- Genomförande och utvärdering av planerade viltvårdsåtgärder.
- Jaktledning och arbetsuppgifter i samband med jakt.
- Jakthundar, lämpliga raser och träning av jakthundar.
- Användning av tekniska hjälpmedel i samband med jakt och viltvård, däribland utrustning för orientering och kommunikation.
- Hagel- och kulballestik samt skott och skottverkan.
- Övningskytte på fasta och rörliga mål i olika ljus- och väderförhållanden.
- Tillvaratagande och styckning av vilt samt livsmedelshygien.

Arbetsmiljö, säkerhetsfrågor och bestämmelser

- Arbetsmiljö, ergonomi och säkerhet i samband med aktuella arbetsuppgifter.
- Säkerhet i samband med hantering av jaktvapen samt organisatoriska säkerhetsrutiner i samband med jakt.
- Etiska ställningstaganden i samband med jakt och viltvård.
- Lagar och andra bestämmelser som gäller jakt och viltvård samt livsmedelshantering.

Nivå 3, 100 poäng

Nivåkod: JAKT3000X

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet jakt och viltvård på nivå 3 ska behandla följande centrala innehåll:

Hållbar viltförvaltning

- Ekologiska samband i olika biotoper, till exempel markfauna, näringsvävar och brandens betydelse för ekosystemen.
- Svenska samt invasiva viltarter och deras påverkan på ekosystemen.
- Skogs- och jordbrukets påverkan på viltfaunan.
- Viltvårdens samspel med biologisk mångfald och hållbar utveckling.
- Urban viltvård och viltförvaltning.
- Sjukdomar i viltpopulationer.

- Bedömning och selektering av individer i viltvårdande syften.
- Samförvaltning och viltvårdens ekonomiska betydelse för jord-, skogs- och viltbruk.

Arbetsuppgifter

- Yrkesmässigt arbete med viltvårdsåtgärder samt planering och genomförande av arbetsuppgifter inom jakt och jaktledning.
- Säker hantering och användning av jaktvapen samt värdering och beslutsfattande i olika jaktsituationer.
- Styckning samt hantering av livsmedel från vilt. Försäljningskanaler och marknad för förädlade viltprodukter.

Arbetsmiljö, säkerhetsfrågor och bestämmelser

- Systematiskt arbetsmiljöarbete.
- Riskbedömning och säkerhetsåtgärder i samband med jakt samt jaktledarens ansvar.
- Etik i samband med jakt och viltvård samt etiska ställningstaganden i aktuella jakt- och viltfrågor.
- Lagar och andra bestämmelser som gäller jakt och viltförvaltning samt livsmedelshantering inom Sverige och EU.
- Reglering av jakt genom avtal och arrendeupplåtelse.

Betygskriterier

Av 15 kap. 24 § andra stycket och 20 kap. 37 § andra stycket skollagen (2010:800) följer att läraren vid betygssättningen i ett ämne ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet som helhet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg.

Betyget E

Eleven visar **godtagbara** kunskaper om djur och växter i olika biotoper samt om viltvård och hållbar viltförvaltning. Dessutom redogör eleven **översiktligt** för skador viltet kan förorsaka samt för hur dessa skador kan förebyggas.

Eleven planerar och genomför med **viss säkerhet** viltvårdsåtgärder. I planeringen gör eleven **enkla** bedömningar av när och hur arbetsuppgifterna ska genomföras med tanke på förväntat resultat och miljöhänsyn. Dessutom följer eleven instruktioner och genomför arbetsuppgifter inom jakt och viltvård på ett etiskt, ergonomiskt och säkert sätt. Resultatet av arbetet är **godtagbart**.

Eleven visar **godtagbara** kunskaper om lagar och andra bestämmelser som gäller jakt och viltvård.

Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

Betyget C

Eleven visar **goda** kunskaper om djur och växter i olika biotoper samt om viltvård och hållbar viltförvaltning. Dessutom redogör eleven **utförligt** för skador viltet kan förorsaka samt för hur dessa skador kan förebyggas.

Eleven planerar och genomför med **säkerhet** viltvårdsåtgärder. I planeringen gör eleven **välgrundade** bedömningar av när och hur arbetsuppgifterna ska genomföras med tanke på förväntat resultat och miljöhänsyn. Dessutom följer eleven instruktioner och genomför arbetsuppgifter inom jakt och viltvård på ett etiskt, ergonomiskt och säkert sätt. Resultatet av arbetet är **gott**.

Eleven visar **goda** kunskaper om lagar och andra bestämmelser som gäller jakt och viltvård.

Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

Betyget A

Eleven visar **mycket goda** kunskaper om djur och växter i olika biotoper samt om viltvård och hållbar viltförvaltning. Dessutom redogör eleven **utförligt och nyanserat** för skador viltet kan förorsaka samt för hur dessa skador kan förebyggas.

Eleven planerar och genomför med **god säkerhet** viltvårdsåtgärder. I planeringen gör eleven **välgrundade och nyanserade** bedömningar av när och hur arbetsuppgifterna ska genomföras med tanke på förväntat resultat och miljöhänsyn. Dessutom följer eleven instruktioner och genomför arbetsuppgifter inom jakt och viltvård på ett etiskt, ergonomiskt och säkert sätt. Resultatet av arbetet är **mycket gott**.

Eleven visar **mycket goda** kunskaper om lagar och andra bestämmelser som gäller jakt och viltvård.